

HƏYATI

Azərbaycan ədəbiyyatının tanınmış nümayəndəsi, görkəmli şair və tərcüməçi İlyas Tapdıq 1934-cü il noyabrın 30-da Gədəbəy rayonunun Əli İsmayılı kəndində doğulmuşdur. Gədəbəyin Kiçik Qaramurad kəndində orta məktəbi bitirdikdən sonra API-nin dil və ədəbiyyat fakültəsində təhsil almışdır (1952–1956).

Ədəbi yaradıcılığa tələbəlik dövründə "Azərbaycan" jurnalında dərc olunan "Bakının gecəsi" şeirlə başlamışdır. Uşaqgəncləşdə redaktor (1957–1962), Azərnəşrdə redaktor, böyük redaktor (1962–1968), "Gənclik" nəşriyyatında böyük redaktor, redaksiya müdiri, baş redaktor (1968–1976), Azərbaycan Baş Mətbuat Müvəkkilliyində qrup rəhbəri (1976–1978), Azərbaycan Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsində televiziya gənclər baş redaksiyasının baş redaktoru (1978–1983), Azərnəşrdə bədii ədəbiyyat şöbəsinin müdiri (1989–1992), Türkiyənin Ankara şəhərində Türk Standartları İnstitutunda və Xarici İşlər Nazirliyi və kalkınma ajansında müəllim, "Azərbaycan" qəzetinin Türkiyə üzrə xüsusi müxbiri (1992–1995) vəzifələrində işləmişdir.

1989-cu ildən Azərnəşrdə bədii ədəbiyyat şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışmışdır. "Gənclik" nəşriyyatı redaksiya şurasının üzvü, Azərbaycan komsomolu Şöhrət şurasının üzvü, "Türk əsrində Azərbaycan" jurnalının redaksiya heyətinin üzvü və Azərbaycan təmsilçisi olmuş, bir sıra respublika festival və müsabiqələrində münşiflər heyətinin üzvü olmuşdur. Təşviqat qatarında dəfələrlə rayonlara getmiş, zəhmətkeşlər qarşısında çıxış etmişdir. 60–80-ci illərdə qardaş respublikalarda keçirilən ümumittifaq tədbirlərinə, yubileylərə, uşaq kitabı həftəsinə, müşavirələrə dəvət olunmuşdur.

Azərbaycan komsomolunun XXX, XXXI qurultaylarına nümayəndə seçilmişdir. Sovet uşaq ədəbiyyatı və incəsənəti nümayəndələri tərkibində Çexoslovakiyada (1972), Macarıstanda (1979) olmuşdur. Türkiyədə İzmir şəhərində I Uluslararası Türk dünyası Turizm və Kültür simpoziumunda iştirak etmişdir (1994).

İ. Tapdıq 700-dən çox kitabın redaktoru olmuş, bir müddət Azərbaycan televiziyasında "Gənclər üçün proqram" redaksiyasının baş redaktoru vəzifəsində çalışmışdır. "Savalan" qəzetinin redaksiya heyətinin üzvü olan İlyas Tapdıq tez-tez orta məktəblərdə keçirilən görüşlərdə, ədəbi-bədii gecələrdə iştirak edir, məktəbli oxucuların qarşısında öz şeirlərini oxuyur, onlarda yüksək vətənpərvərlik duyğularının aşılınması üçün əlindən gələni əsirgəmir. Və belə yüksək xidmətlərinə görə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 5 iyul 2003-cü il tarixli sərəncamı ilə İlyas Tapdıq Prezident təqaüdünə layiq görülmüşdü.

Ürəyindən əməliyyat olunmuş şair 25 dekabr 2016-cı ildə axşam saatlarında Bakıda, evində vəfat etmişdir. Şair Badamdar qəbiristanlığında, həyat yoldaşının yanında dəfn olunmuşdur.

Müğənni Şəbnəm Tapdıqın atasıdır.

Yaradıcılığı:

Çağdaş uşaq ədəbiyyatının tanınmış nümayəndəsi olan İlyas Tapdıqın yurdumuzun gözəlliklərini, möcüzəsini ustalıqla əks etdirən, xalq yaradıcılığından gələn ənənə və xəlqiliklə zəngin olan "Bildirçin", "Dəmirağac", "Təpələr", "Bir evim var", "Qaçaq dovşan" əsərləri həm də öyrədici, maarifləndirici xarakterə malik olması ilə dəyərlidir. Şair müxtəlif illərdə nəşr olunmuş 20-dən çox kitabın ("Arxalı dağlar", "Bir gülün qönçəsi", "Meşənin mahnısı", "Nağıllı ağaclar", "Məhəbbət yolları"...), rus, türkmən uşaq ədəbiyyatından etdiyi çoxlu sayda tərcümələrin

müəllifidir. İlyas Tapdıqın Azərbaycan Televiziyasının qızıl fondunda 18 sənədli-bədii filmi ("Aşıq Ələsgər", "Fransız", "Heydər Əliyev" -Doqquzuncu film. Patriot, "Mədəniyyət salnaməsi", "Yoxlama", "Yollar"....) vardır.

İlyas Tapdıq müasir uşaq ədəbiyyatının tanınmış nümayəndələrindəndir. Şairin uşaq əsərlərinin mühüm bir qismini yurdumuzun təbiətinə, gözəlliklərinə həsr olunmuş əsərlər təşkil edir. "Bildirçin" uşaqların çox sevdiyi, həvəslə əzbərlədiyi, söylədiyi əsərlərdəndir. "Dəmirağac" şeirində təbiətin möcüzəsi olan dəmirağacın xüsusiyyətlərindən poetik bir dillə bəhs edilir. "Bir evim var..." şeiri şifahi xalq ədəbiyyatının tapmaca janrından istifadə yolu ilə yazılmışdır. "Qaçaq dovşan" poemasının qəhrəmanı uşaqların çox sevdiyi dovşandır. Bu əsər uşaq ədəbiyyatımızda dovşana həsr olunan digər əsərləri təkrarlamır, orijinallığı ilə diqqəti cəlb edir. Əsərdə yırtıcı, hiyləgər heyvanlarla dostluq edən dovşan fərasətli, qoçaq, sayıqdır. Şairin yaradıcılığında vətən mövzusunda əsərlər mühüm yer tutur. Onun 20 yanvar şəhidlərinə həsr olunmuş "Bir şəhiddir ürəyim" şeirini həyəcansız oxumaq olmur.

İlyas Tapdıqın yaradıcılığını Azərbaycanın bir sıra qüdrətli söz ustaları, o cümlədən Süleyman Rəhimov, Osman Sarıvəlli, Mir Cəlal, Bəxtiyar Vahabzadə, Hüseyn Arif, Məmməd Araz qiymətli fikirlər söyləmiş, ayrı-ayrı şeir və poemalarını ürək genişliyi ilə təqdir etmişlər.

Ötən əsrin 50-ci illərində Gədəbəydən şirin arzuların qanadlarında qaynar Bakımıza üz tutan şair, tərcüməçi, ssenarist İlyas Tapdıq Azərbaycan ədəbiyyat və mətbuat tariximizin səhifələrinə öz dəyərli əsərləri ilə imzasını həkk etdi. Özünəxas maraqlı, zəngin, həm də ağırlarla dolu bir ömür yaşadı.

Əsərləri:

1. Kəndimizin çobanı. Bakı: Uşaqgənclənəşr, 1955, 16 səh.
2. Bulaq başında. Bakı: Azərnəşr, 1958, 66 səh.
3. Gözlər. Bakı: Uşaqgənclənəşr, 1959, 112 səh.
4. Xumar. Bakı: Uşaqgənclənəşr, 1960, 16 səh.
5. Arxalı dağlar. Bakı: Uşaqgənclənəşr, 1962, 112 səh.
6. Bir eşqin şimşəyi. Bakı: Azərnəşr, 1966, 156 səh.
7. Çimnaz oynayır. Bakı: Gənclik, 1967, 48 səh.
8. Əksim və qəlbim. Bakı: Gənclik, 1968, 216 səh.
9. Təpələr. Bakı: Gənclik, 1969, 60 səh.
10. Bir gülün qönçəsi. Bakı: Gənclik, 1970, 16 səh.
11. Bir evim var. Bakı: Gənclik, 1971, 16 səh.
12. Məşənin mahnısı. Bakı: Gənclik, 1973, 192 səh.
13. Xoruz və siçan. Bakı: Gənclik, 1976, 16 səh.
14. Qızlar və qağayılar. Bakı: Azərnəşr, 1977, 156 səh.
15. Çiçəklərim, güllərim. Bakı: Gənclik, 1979, 212 səh.
16. Qoçaq dovşan. Bakı: Gənclik, 1982, 142 səh.
17. Özümlə görüş (şerlər). Bakı: Yazıçı, 1984, 320 səh.
18. Nağıllı ağaclar (şerlər və mənzum nağıllar). Bakı: Gənclik, 1988, 188 səh.
19. Şıltaq günəş. Bakı: Gənclik, 1987, 160 səh.
20. Məhəbbət yolları. Bakı: Yazıçı, 1990, 250 səh.

